Serbocroat

El terme **serbocroat** es va fer servir durant la major part del segle XX per a referir-se a l'idioma comú de croats i serbis.

Va nàixer com a tal en el segle XIX, a conseqüència de l'Acord de Viena entre filòlegs serbis i croats, pel qual s'adoptava el dialecte *novo-štokavski* de variant *ijekavski*, originari de l'Hercegovina oriental, com a base del llenguatge literari comú a ambdós pobles.

El 1960 es va publicar l'"Ortografia de l'idioma literari serbocroat o croat-serbi", sobre la base de l'Acord de Novi Sad de filòlegs serbis i croats. Aquest acord va deixar d'aplicar-se amb la independència de Croàcia de Iugoslàvia el 1991. Des de llavors no hi ha cap Acadèmia de la Llengua conjunta que regule l'idioma serbocroat com a tal, i s'han iniciat processos de divergència en les distintes repúbliques.

Actualment és normal la referència al serbocroat com a diasistema, i són molts (especialment entre els nacionalistes croats i bosnis-musulmans) els qui refusen de referir-se al serbocroat com a un únic idioma.

Serbocroat

српско-хрватски / srpsko-hrvatski

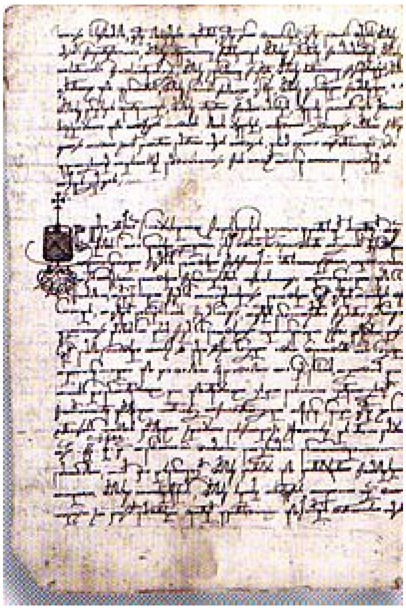

Altres noms	serbi, croat, bosnià, montenegrí, croatoserbi
Tipus	llengua, macrollengua, llengua viva i llengua pluricèntrica
Parlants	
principalment a Balcans	
Parlants nadius	24.000.000 (2014)
Rànquing	38è o inferior
Parlat a	Bòsnia i Hercegovina, Sèrbia i Montenegro i Europa Central per part d'immigrants
Oficial a	Bòsnia i Hercegovina, Sèrbia i Montenegro.

Contingut

Dialectes
Sistema d'escriptura
Vocals
Gramàtica
Història
Vocabulari
L'estàndard serbi (llengua sèrbia)
L'estàndard croat (llengua croata)
Vegeu també

Dialectes

Els principals dialectes del diasistema serbocroat són el štokavski, el čakavski i el kajkavski . Els noms d'aquests dialectes deriven de la forma del pronom relatiu "que" en cada dialecte (respectivament: što, ča i kaj). La llengua literària de tot el diasistema està basada en el dialecte štokavski.

Una altra classificació divideix el diasistema serbocroat en dues variants principals: l'ekavski, oriental o sèrbia, i la ijekavski, occidental o croat. No es tracta pròpiament de dialectes, sinó de variants en relació a l'evolució de la vocal protoeslava "jat".

Exemples:

Ekavski: devojka, zvezda, mesto, razumeti
Ijekavski: djevojka, zvijezda, mjesto, razumjeti

Classificació lingüística	
llengües nostràtiques llengües euroasiàtiques llengües indoeuropees llengües balto-eslaves llengües eslaves llengües eslaves meridionals	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet croat i alfabet ciríl·lic serbi
Estudiat per	Serbo-Croatian studies (en)
Codis	
ISO 639-1	sh
ISO 639-2	cap valor
ISO 639-3	hbs
SIL	srp (serbi), hrv (croat), bos (bosnià), svm (croat molisià)
Glottolog	sout1528 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/sout1528)
Linguasphere	53-AAA-g (http://www.hortensj-garden.org/index.php?tnc=1&tr=lsr&nid=53-AAA-g)
Ethnologue.com	hbs (http://www.ethnologue.com/language/hbs)
ASCL	3507
IETF	sh

Sistema d'escriptura

El serbocroat té dos sistemes d'escriptura l'alfabet llatí i l'alfabet ciríl·lic. L'estàndard croat utilitza només el llatí i l'estàndard serbi els utilitza els dos.

Àrea on es parla el serbocroat

L'escriptura en ambdós alfabets és totalment fonètica: a cada lletra li correspon un únic i invariable so. La correspondència entre l'alfabet llatí serbi (i croat) i el ciríl·lic serbi és total, i és com segueix:

Ciríl·lic	Llatí		
А а	A a	Н н	N n
Б б	B b	Њ њ	Nj nj
В в	V v	О о	O o
Г г	G g	П п	P p
Д д	D d	Р р	R r
Ђ ђ	Đ đ	С с	S s
Е е	E e	Т т	T t
Ж ж	Ž ž	Ћ ћ	Ć ć
З з	Z z	У у	U u
И и	I i	Ф ф	F f
Ј ј	J j	Х х	H h
К к	K k	Ц ц	C c
Л л	L l	Ч ч	Č č
Љ љ	Lj lj	Џ џ	Dž dž
М м	M m	Ш ш	Š š

Vocals

Les vocals del diasistema serbocroat són les mateixes que en català (a, e, i, o, u). Es pronuncien pràcticament igual, si bé la *e* és una mica més oberta. No obstant això, hi ha una diferenciació entre vocals breus i llargues. També pot considerar-se l'existència d'una vocal neutra, puix que l'anomenada *a* "mòbil" o "flotant" se sol pronunciar de forma molt breu i quasi com a vocal neutra.

Gramàtica

En el diasistema serbocroat hi ha set casos gramaticals: nominatiu, genitiu, datiu, acusatiu, vocatiu, instrumental i locatiu. Com en la resta d'idiomes eslaus amb sistema de casos, els adjectius es declinen de forma lleugerament diferent dels substantius.

S'hi distingeixen tres gèneres gramaticals: masculí, femení i neutre. Dins del gènere masculí, s'estableix una distinció entre animat i no animat.

Hi ha dos nombres gramaticals: singular i plural.

Història

Des que els idiomes eslaus varen començar a separar-se i a divergir entre si, la llengua dels serbis va passar per diversos estats, que *grosso modo* poden representar-se com:

- Període d'escriptura glagolítica
- Introducció de l'escriptura ciríl·lica
- Període palege-eslau de redacció sèrbia (final del segle XII)
- Període d'influència russa (primera meitat del segle XVIII)

Es considera que el pare de la llengua serbocroata moderna va ser el lingüista autodidacta Vuk Stefanović Karadžić (1787-1864). Impulsat per l'eslové Jernej Kopitar, destacat eslavista, i amb la seua ajuda professional, Vuk Karadžic va començar a recopilar obres artístiques populars i a treballar en el primer manual de gramàtica sèrbia, que va publicar a Viena el 1814 amb el títol de "Gramàtica de l'idioma serbi", i posteriorment va escriure el primer diccionari serbi amb gramàtica, que va publicar el 1818.

Les reformes introduïdes per Vuk Karadžic varen trobar una forta oposició en cercles conservadors, puix elevava la llengua popular a la categoria de llengua literària, alhora que introduïa noves lletres en l'alfabet ciríl·lic i eliminava les que havien quedat obsoletes. Vuk Karadžic va introduir el famós principi: "escriu com parles, parla tal com s'escriu".

Aquestes reformes varen tindre ressò a Croàcia amb reformes semblants introduïdes per lingüistes com Ljudevit Gaj, qui també va afavorir el mateix dialecte triat per Vuk Karadžic per a la seua reforma: el dialecte neo-štokavski, de variant ijekavski, originari d'Hercegovina oriental. Ljudevit Gaj, igual que Vuk Karadžic i Jernej Kopitar, va ser un dels impulsors de l'anomenat moviment il·liri, més tard iugoslau (sudeslau), amb el qual es pretenien defensar les identitats culturals i lingüístiques dels eslaus del sud en oposició als grans imperis, entre els quals estaven dividits els seus territoris: l'Imperi austrohongarès i l'Imperi Otomà.

L'Acord Literari de Viena de 1850 entre filòlegs i literats serbis i croats va consolidar aquestes idees sobre la incorporació de l'idioma popular al llenguatge literari, al mateix temps que va unificar criteris sobre el llenguatge literari d'ambdues nacions, que passava a tindre una forma comuna.

El 1960 es va publicar la "Ortografia de l'idioma literari serbocroat o croatserbi", sobre la base de l'Acord de Novi Sad de filòlegs serbis i croats. Aquest acord va deixar d'aplicar-se amb la independència de Croàcia de Iugoslàvia el 1991. Des de llavors no hi ha cap acadèmia de la llengua conjunta que regule l'idioma, i s'han

iniciat processos de divergència en les distintes repúbliques.

Vocabulari

Català	Croat	Bosnià	Serbi
Com els gasos d'escapament i la contaminació atmosfèrica a Jerusalem, caldria prendre mesures per garantir la seguretat!	**Glede ispušnih plinova i zagađivanja zraka u Jeruzalemu, bilo bi potrebito poduzeti mjere sigurnosti!**	**U pogledu izduvnih gasova i zagađivanja vazduha u Jerusalimu, bilo bi potrebno preduzeti mjere bezbjednosti!**	**У погледу издувних гасова и загађивања ваздуха у Јерусалиму, било би потребно предузети мере безбедности!**

Croat	Bosnià	Serbi	Català
B*ije*la so*l* za ku*h*anje *k*emijski *je spoj* natri*j*a i *k*lora.	B*ije*la so za ku*h*anje *je h*emijski *spoj* natri*juma* i *h*lora.	Bela so za kuvanje *je h*emijsko *jedinjenje* natri*juma* i *h*lora.	La sal blanca per cuinar és un compost químic de sodi i clor.
Vlak sa želj*e*zničkoga *kolodvora* krenu*t ć*e to*č*no u deset *sati*.	*Voz* sa želj*e*zničke *stanice* krenu*t ć*e ta*č*no u deset *sati*.	*Voz* sa železničke *stanice* krenuće tačno u deset *sati*/*časova*.	El tren sortirà de l'estació exactament a les deu.

L'estàndard serbi (llengua sèrbia)

L'estàndard serbi forma part del diasistema, parlat per uns deu milions de persones. La forma estandarditzada sèrbia del serbocroat es parla en la República de Sèrbia (incloent les regions autònomes de Voivodina i Kosovo). Variants intermèdies entre ambdues formes es parlen en Bòsnia-Hercegovina i Montenegro (en els últims temps es treballa en l'elaboració d'una forma estandarditzada bosniana, i alguns també reclamen una forma estandarditzada montenegrina).

- А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Љ М Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

Aquesta estandardització està basada en el dialecte Štokavski igual que el croat.

L'estàndard croat (llengua croata)

L'estàndard croat (hrvatski), es diferencia del serbi en el sistema d'escriptura, puix el croat només utilitza l'alfabet llatí en comptes d'ambdós alfabets, ciríl·lic i llatí, utilitzat en el serbi. Aquest estàndard està basat en el dialecte Štokavski amb algunes influències del Čakavski i el Kajkavski.

El sistema croat és l'idioma oficial de la República de Croàcia i, juntament amb el bosnià i el serbi, és una de les tres llengües oficials de Bòsnia-Hercegovina.

No hi ha una definició oficial de l'idioma croat de *per se*, però hi ha l'**Institut de la llengua i lingüística croata**.

- A B C Č Ć D Dž Đ E F G H I J K L Lj M N Nj O P R S Š T U V Z Ž

Vegeu també

- Croat

- Bosnià

A Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/P%C3%A0gina_principal?uselang=ca) hi ha contingut multimèdia relatiu a: ***Serbocroat***

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Serbocroat&oldid=21873920»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 30 ago 2019 a les 10:30.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.